

האגודה לקידום תרבות
התיאטרון לילדים ולנוער
מיסודו של משרד החינוך והתרבות
רח' נחמני 17 תל-אביב 65749
טל 294606, 291437

עונת תשמי"ה

הרפתקאה הקרקס

מאת: ג'ימס אמברוז בראון
תרגום: יעקב שבתאי
בימוי: גדי רול
תפאורה: לידיה פנקוס גני
תאורה: ג'ודי קופרמן
עריכה מוסיקלית: אלדד לידור.

משתתפים:

הנערה מוכרת הפרחים: רבקה נוימן
החתול: משה מלכא
בעל הקרקס: אדריאן מזרחי
פינקי: דני שגב
בעל חנות הגרוטאות: יעקב בן סירא
לנסילוט: מוטי כץ

תזמון: 75 דקות
מנהלת ההצגה: מזל מלכה

עלילת המחזה

מתרחשת ביוהנסבורג בשנת 1900, כשמערכה א' מתרחשת
בחנות גרוטאות ומערכה ב' בזירת הקרקס.

בחנות הגרוטאות דרים בעל החנות ועמו נער ביישן
ושמו לנסילוט. ביישנותו מגעת עד כדי-כך, שנוכחותם של זרים
מביאה אותו במבוכה רבה.

יום אחד מגיעים אל החנות מוכרת פרחים יפה וחתול מדבר.
הנערה מציעה את חתולה למכירה כיון שנותרה ללא מקור פרנסה.

בעל החנות מזמין את הנערה וחתולה המדבר להתגורר בחנות
עד שירווח להם.

העלילה מסתבכת, משום שבעל הקרקס לוטש עיניו אל החתול המדבר
ומבקש לרכוש אותו כדי לצרפו לצוות אומני הקרקס ולהפכו לסנסציה,
שתביא בעקבותיה כסף רב לקופתו. מזימתו היא להחזיק בחתול סגור
בכלוב ולספק לו כמזון ראשי דגים בלבד.

בעל הקרקס מצליח לחטוף את החתול ולכלוא אותו. מוכרת
הפרחים הקטנה מנסה להצילו ולשחררו. לשם כך מתחזה ללו לייבית
ומגיעה לקרקס בעקבות מודעה שמתפרסמת בעיר.

כשמגלה מנהל הקרקס את האמת הוא כולא גם אותה.
לא עוזרות אפילו תחינותיו ובקשותיו של פינקי הליצן המבקש
רחמים עליהם.

סוף טוב הכל טוב, החתול ונערתו ניצלים מכילאם ומנהל
הקרקס בא על עונשו.

נפשות המחזה:

הנערה מוכרת הפרחים: חיינית ונאה,
החתול: מין חתול של פנטומימה, היינו, שחקן הלבוש ומעוטף
כולו בפרוות חתול ומאופר בהתאם לתפקידו החתולי.
בעל הקרקס: זהו האיש הרשע שבמחזה הוא לבוש בבגדי קרקס, יש
לו שפם מחודד, שיער שחור כפחם ולעולם הוא נושא איתו שוט,
יש משהו בהתנהגותו המתקז על מצפון, שאינו נקי.
פינקי: מאופר כל הזמן באיפורו של ליצן קרקסים.
הוא תמים וטפשוני (לכאורה) אך תמיד יעשה את המעשה הנכון,
שכן, יש לו לב טוב והוא בעל רגש.
בעל חנות הגרוטאות: זהו גבר זקן אשר עדיין לא נס ליחו.
הוא מתגורר בחנות הגרוטאות מוקף באותה ערבוביה מוזרה של חפצים
שונים ומשונים. הוא מעדיף לתת את הדברים מאשר למכור אותם.
מבחינה זו הוא היפוכו הגמור של בעל הקרקס, אשר תשוקתו היחידה
היא להתעשר במהירות.
לנסילוט: בחור צעיר שבעל חנות הגרוטאות גידל אותו בחנות
שלו. הוא ביישן מופלג עד כי איננו יכול להתיצב לפני אף אחד,
כל זאת עד שהוא מוצא את אומץ לבו.

על המחזה:

המחזה "הרפתקאה בקרקס" טומן בחובו אלמנטים רבים מעולם המעשייה.

נערה חניננית בת דמותן של היתומות המקסימות מן האגדות.

חתול שניחן בכושר דבור ובתבונה רבה.

המאבק הנצחי בין כוחות הרוע (כאן מיוצגים ע"י מנהל הקרקס) וכוחות "הטוב".

כמו במעשיות רבות אחרות גם כן ידו של הי"רע"י זמנית על העליונה. מנהל הקרקס מצליח לזמן מה לכלוא את החתול, אך לבסוף הנצחון הוא בידי הי"טוב" והרשע בא על עונשו.

גם כאן קיים הנסיך הי"גואלי" המחלץ "יעלמה ממלתעות דרקון" והוא לנסילוט, שמתגבר לבסוף על בישותו.

הדמויות שייכות לעולם המעשייה ברובן חסרות שם, ללא שיוך משפחתי, ילדה עזובה, מוכרת פרחים, נער אסופי דוד.

פרט לסממני מעשייה מובהקים אלה עוסק המחזה גם בגנותה של תאוות הבצע הגורמת לכל רוע.

מנהל הקרקס החושב שבעזרת החתול המדבר ירוויח הון גורם בעצם לכל הצרות.

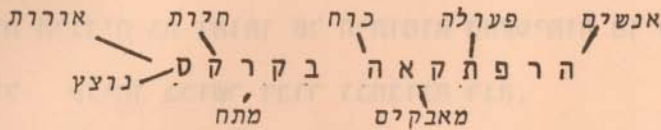
אלמנט חשוב נוסף הוא עולם הקרקס, שבמחזה זה מובא מהצד הפחות מוכר והפחות זוהר שלו, הצד של מאחורי הקלעים.

הלולינית הכל - כך נוצצת שאנו רואים תמיד, בעצם מאד מפחדת ועושה זאת שוב בשביל כ ס פ.

החיות שנראות כל-כך שמחות ועליזות בזירה בשל הסוכריה המובטחת בסוף, פועלות מתוך הכרח למען הממון הנאסף בשל הופעתן, עיניהן נשואות בעצם לסביבתם הטבעית משם הובאו.

נושאים לשיחה בכתה לפני ההצגה:

ניתן לכתוב את שם המחזה על הלוח, מה האסוציאציות שמעורר שם זה בילדים?

אפשר לנצל את בואה של ההצגה לשיחה עם הילדים על אמנות התיאטרון. מהי אמנות התיאטרון? במה שונה הליכה לתיאטרון וישיבה בו, מקריאת ספר? על נורמות התנהגות נאותה לאולם, הקפדה על שקט לאורך כל ההצגה וכדומה.

נושאים לשיחה לאחר ההצגה:

מה היו רגעי הצחוק בהצגה? (מתשובות התלמידים אפשר לפתח שיחה בנושא ההומור). מתי אנו צוחקים? מתי פחדתם בהצגה? עם מי הזדהיתם ביותר? מי מגבורי המחזה השתנה במשך ההצגה? במה התבטא השינוי בכל אחד מהם? שיחה בנושא הקמע האם גם לכם יש קמיע, שבשעות קשות חשוב שיהיה עמכם? מהו?

משחקי מילים:

מביאים לפני התלמידים מילה שסדר אותיותיה משובש ועליהם למצוא את המילה (כמו במילות הקסם), כשבהפוך אותיותיהן מתקבלות המילים: יכול, אוכל, לתלמידי הכתות הגבוהות יותר כדאי להביא פתגמים, שסדר האותיות משובש ועל התלמידים למצוא את הפתגם. אפשר לערוך חידות נוספות כגון: אלו שנשאל החתול, איזה מין פרה היא פרת משה רבנו? כמו ש"גמל שלמה הוא גמל".

הצעות לפעילות בכתה לאחר ההצגה:

צייר או כיר - רגע מן המחזה, העולם של מאחורי הקלעים של הקרקס, דמויות המחזה, אימפרוביזציות (אלתורים), שנושאים לקוחים הן מהמחזה והן מעולם הקרקס כגון: דקה לפני העלייה לחבל תרגיל מאד מסוכן. הקרקס מתקפל ונוטש את העיר, אחד מילדי הכתה מגיע לחנות הגרוטאות וכדומה.

כתיבה ועריכת החומר: פנינה זלצר